

Şuursuz Amel Verimsizdir

﴿وَأْتَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ ۖ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا وَكَمْ يَتَقَبَّلُ مِنَ الْآخِرِ ط قَالَ لَأَفْتُنَّكَ ط قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ۚ

وَرُوِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَدَ قَالَ: «أَدْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ.

وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ مَنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَهُ»

Aziz Kardeşlerim!

Müslümanlar olarak gayemiz bellidir. Rabbinin hoşnutluğunu kazanarak sevdikleri ile cennete girebilmek her müminin umududur. Bu hedefe nasıl ulaşılabileceğini yüce Mevlamız sonsuz rahmeti ve hikmetinin gereği belirsiz bırakmamıştır. Bilakis, Kur’ân-ı Kerîm’i indirerek ve yegâne örnek olarak Hz. Peygamber ﷺ’i göndermek suretiyle takip edilmesi gereken çizgiyi apaçık bir şekilde beyan etmiştir. Cennete giden yol kuşkusuz sahih bir iman ve salih amelden geçmektedir. Salih amel ise Allah Teâlâ’ya ithaf ettiğimiz ibadetleri kapsadığı gibi, mahlukatların arasındaki muameleleri de kapsamaktadır. Salih amelin esasını ihlas ve şuur teşkil etmektedir. Şuursuz amel ve bilinçsiz ibadet verimsizdir, bizi hedefimize yaklaştırmaz.

Değerli Müslümanlar!

Allah Teâlâ, Hz. Âdem (a.s.)’ın Hâbil ve Kâbil isimli iki oğlunun kıssasını bize şu şekilde arz etmektedir: “(Ey Muhammed!) Onlara Âdem’in iki oğlunun haberini gerçek olarak oku. Hani ikisi de birer kurban sunmuşlardı da birinden kabul edilmiş, ötekinden kabul edilmemişti.”¹

Yüce Allah ikisine de kurban olarak mallarından vermelerini emrettikten sonra, çoban olan Hâbil kuzuların arasında en iyisini ve en çok sevdiğini seçip kurban etti. Kâbil ise çiftçi idi ve mezkûr emrin Allah’tan geldiğinin şuurundan yoksun ve gafil olduğundan dolayı en kalitesiz otlarından infak etti.² Yüce Rabbimiz, Hâbil (a.s.)’ın dürüstlüğüne ve şuuruna bakarak onun kurbanını kabul eyledi. Gaflet içinde bulunan, isteksiz ve şuursuz bir şekilde ibadetini yerine getiren Kâbil’in kurbanı ise kabul edilmedi. Âyet-i kerîme şu şekilde devam eder: “Kurbanı kabul edilmeyen, ‘Andolsun seni mutlaka öldüreceğim.’ demişti. Öteki, ‘Allah ancak müttakîlerden kabul eder.’ demişti.”¹

Demek ki takva, yani Allah’ın varlığının ve gözetmesinin şuurunda olup korunmak, amellerimizde bulunması gereken olmazsa olmaz bir sıfattır. Yoksa amellerimiz bizi hedefimize ulaştıramaz.

Aziz Müminler!

Maalesef en esas sorumluluklarımızdan olmasına rağmen aramızda birçok kişi namazını sürekli bir şekilde eda etmemektedir. Namaz kılanların arasında ise namazı şuurlu, huşu içerisinde eda edenlerin sayısı oldukça düşüktür. Çoğumuz namazda okuduğu surelerin, zikirlerin ve duaların manasını öğrenmek için gayret göstermiyor. Hâlbuki namazda okuduklarımızın bilincinde olmak esastır. Eğer buna riayet edersek, namazı daha bilinçli bir şekilde eda edebilmeye kapı açmış oluruz. Ayrıca namazın hikmetlerinden birini Rabbimiz şu şekilde ifade etmektedir: “Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.”³ Sahabenin imamlarından olan İbn Mes’ûd (r.a.)’ın ifadesiyle: “Kılınan namaz, kişiyi iyiliğe götürmüyor, kötülüklerden alıkoymuyor ise, o kişi namazıyla ancak Allah ﷻ’ın rahmetinden uzaklaşmış olur.”⁴ İşte şuursuz amelin neticesi de budur; dünyada yük, ahirette vebal olur.

Muhterem Kardeşlerim!

Namaz bunun için sadece bir örnektir. Aslen her amelde şuura ihtiyacımız vardır. Buna orucumuz, infakımız, kurbanımız, umremiz, haccımız, ilmî okumalarımız, cihadımız ve dualarımız da dâhildir. Dua hususunda Resûl-i Ekrem ﷺ buyuruyor ki: “Allah’a, kabul edileceğine gerçekten inanarak dua ediniz. Biliniz ki Allah, gafil ve umursamaz bir kalp ile yapılan duaları kabul etmez.”⁵ Şuur eksikliğimiz en bariz şekilde muhtemelen dua ve zikirlerimizde tezahür eder.

Az sonra inşallah namaza duracağız, akabinde de zikirlerimizi ve dualarımızı okuyacağız. Bunları yaparken Allah Teâlâ’nın bizi gözetlediğini ve bunları Onun hoşnutluğunu kazanmak için yaptığımızı zihinlerimizde canlandıralım ki, gelecekte işleyeceğimiz amellerimiz daha şuurlu olsun ve bu çabamız ihlas dolu bir hayatın başlangıcı olsun.

¹ Mâide suresi, 5:27

² Tefsîr-i Taberî, 5:27 ayetin tefsiri

³ Ankebût suresi, 29:45

⁴ Tefsîr-i Taberî, 29:45 ayetin tefsiri

⁵ Tirmizî, Deavât, 65